279. številka. V Ljubljani, v torek 13. decembra 1921. LIV. leto

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan popoldne, izvzemši nedelje in praznike.

Inserati: do 9 petit vrst á 4 K, od 20—15 petit vrst á 6 K, večji inserati petit vrsta 8 K; notice, poslano, izjave, reklame, preklici petit vrsta 12 K; poroke, zaroke velikost 15 vrst 120 K; ženitne ponudbe beseda 3 K. Popust le pri naročilih od 11 objav naprej.

Vprašanjem glede inseratov naj se priloži znamka za odgovor.

Upravništvo „Slov. Naroda" in „Narodna tiskarna" Knaflova ulica št. 5, pritličje. — Telefon št. 304.

Uredništvo „Slov. Naroda" Knaflova ulica št. 5, I. nadstropje Telefon štev. 34.

Dopise sprejema le podpisane in zadostno frankovane.

Rokopisov se ne vrača.

Posamezna številka stane 50 par = 2 kroni.

V inozemstvu 65 par = K 2·60.

Poštnina plačana v gotovini.

„Slovenski Narod" velja v Ljubljani in po pošti:

V Jugoslaviji:		V inozemstvu:	
celoletno naprej plačan	K 300·—	celoletno	K 480·—
polletno	150·—	polletno	240·—
3 mesečno	75·—	3 mesečno	120·—
1 „	25·—	1 „	40·—

Pri morebitnem povišanju se ima daljša naročnina dopłačati.

Novi naročniki naj pošljejo v prvič naročnino vedno po nakaznici. Na samo pismena naročila brez poslatve denarja se ne moremo ozirati.

Za politiko svobode in enakopravnosti

Gorica, v decembru.

Na republikanskem kongresu v Trevisu se je poročevalec Pagnacco dotaknil razmerja Italijanov do Jugoslovenov v območju italijanskega kraljestva. Njegov referat je zanimiv, ker kaže umevanje italijanskih republikancev za potrebe Italiji priključenih Jugoslovenov.

Referat navaja najprvo, da je bilo z aneksijo Julijske pokrajine Italiji priklopljenih okoli 400.000 Jugoslovenov. Z ozirom na celokupnost italijanskega naroda je njihovo število neznatno, ker tvori komaj 1 odstotek prebivalstva Italije. Na italijanske Jugoslovene treba gledati samo v okviru vsega italijanskega naroda, povzdigujoč se nad stare pokrajinske prepire, imajoč pred očmi dejstvo, da stoji napram pol milijonu Jugoslovenov trdna skupnost 40 italijanskih milijonov in ne pozabljajoč, da stoji za italijanskimi Jugosloveni jugoslovenska država z 12 milijoni prebivalcev, s katero moramo iz nebrojnih razlogov dobiti pot za skladno sožitje. Naši Jugosloveni ne tvorijo za nas nikake narodne nevarnosti. Ko smo to ugotovili, moramo misliti, kaka naj bo naša politika napram novim italijanskim državljanom slovanske narodnosti? **Po našem mnenju je najboljša politika ona najširše svobode po določilih obstoječih zakonov. Italijanskim Slovanom moramo dati vse pravice in naložiti jim zaeno vsa bremena italijanskih državljanov. V vsem morajo biti enakopravni z drugimi državljani.** Ako moreio na primer Francozi v Aostski dolini govoriti svoj jezik in imeti svoje šole, zakaj naj bi mi to pravico zanikali Jugoslovenom? Pa so še važnejši razlogi, ki nam nasvetujejo, posluževati se napram italijanskim Slovanom politike svobode in spravljivosti. Italija ima v evropski politiki dve možnosti: ali da bo ona vodnica ali pa da jo bodo druge države vodile? **Ali naj bo pri velesilah zadnja ali pa naj bo prva pri malih narodih?** Kake druge poti, razen teh dveh, ne vidimo. Glede izbire nismo v dvomu. Usoda Italije, njen duh, njeni interesi, potem njene tradicije so jej namenile, da postane naravna os malih proletarskih narodov. Dočim so italijanski diplomatje izgubili tri leta, ko so se vrteli okoli zapadnih velesil, so pa čutili mali narodi potrebo, da se strnejo v malo antanto, da bi se predvsem rešili gospodarske nadvlade plutokratskih narodov. Proletarski narodi tvorijo odporni sindakat proti zapadnemu kapitalizmu. Italija še ni pristopila k temu sindakatu. Ker je tudi ona proletarski narod, bo morala pristopiti, ker sicer ostane služabnica francosko - angleške plutokracije. Njeni interesi jej narekujejo, da naj se postavi na čelo malih narodov. Ako hoče priti do male antante, je dobro, da nastopi pot skozi Jugoslavijo. **Ta cesta ni težka, kajti mnogo je skupnih interesov.** Jugoslavija, ki je agrarna in ima le malo industrije, je v neposrednem stiku z Gorenjo Italijo, ki je prvovrstno industrijska. V zamenjavi proizvodov bi dobivala oziroma že dobiva navzlic vsem težkočam najboljšo kompenzacijo. Najboljši trg za italijanske tkanine je že sedaj Jugoslavija. Treba je utrditi lastno gospodarsko pozicijo. Preko Jugoslavije bo dospevalo naše blago v Romunijo, na Madžarsko in v vse balkanske dežele. Jugoslavija more nam s svoje strani odstopati že danes sočivje, žito in meso. Ker povzročajo v medsebojnih odnošajih narodov gospodarski zakoni zveze in prijateljstva, bosta Italija in Jugoslavija primorani, da kreneta na pot do vzajemnega in popolnega sporazuma.

Včasih slišimo z italijanske strani kak pameten glas, pa ga zabeležimo. Žal, da prihajajo nasveti po politiki najširše svobode in enakopravnosti le iz vrst onih, ki si šele gradijo politične pozicije. Drugi, ki vladajo ali so blizu vlade, nas obsipajo dan na dan z nesvobodo in neenakopravnostjo, nad katero se ob kaki slovesni priliki pojavi britka ironija iz ust visokega državnika, da bo tako z nami v Italiji, da se ne bomo mogli nič pritoževati. Vse svobode in vseh pravic bomo deležni! Kako je v resnici z nami, je povedal poslanec dr. Podgornik v rimski zbornici 6. decembra, rekoč, da se je slovensko ljudstvo v Julijski pokrajini izkazalo pokorno veljavnim zakonom, ali vlada je, kakor za ironično nagrado, odrekla Jugoslovenom najelementarneše pravice socialnega sožitja, **tako da smo mi Jugosloveni šteti v Italiji za državljane tretje vrste** z ozirom na trajna preganjanja našega ljudstva, naših kulturnih in celo gospodarskih ustanov. Vlada ni ugodila pravičnim zahtevam jugoslovenskega prebivalstva niti na šolsko-kulturnem, niti gospodarskem, niti upravnem in niti na jezikovnem polju. Tak je naš položaj. Tako delajo z nami v Rimu. Pot do široke svobode in enakopravnosti je za nas ob takih razmerah še strašno dolga. Toda vendar ne obupavamo, marveč vedno mislimo, da le napoči nekoč pravica, ki nas na naši grudi ob Adriji premakne s stališča državljanov tretje vrste na pot prave svobode!

Kongres radikalne stranke

Pašić o zunanji politiki. — Mirna, stvarna poročila. — Slovenci na kongresu.

— Beograd, 12. decembra. (Izv.) V političnih krogih z napetostjo pričakovani kongres radikalne stranke je včeraj pričel z razpravami točno po dnevnem redu. Važno je dejstvo, da vodi kongres z vso svojo spretnostjo stari državnik g. Nikola Pašić. Stojan Protić ni prišel na kongres. Že razprave prvega dne so jasno pokazale, da stoji radikalni klub v ogromni večini za g. Pašićem.

Včeraj ob 9. dopoldne je pričel kongres radikalne stranke zborovati v dvorani hotela »Pariz«. Na kongres je došlo okoli 1000 delegatov iz vseh krajev naše države. Zastopani so tudi Slovenci.

Kongres je pozdravil v iskrenih in jedrnatih besedah predsednik g. Nikola Pašić. Takoj je bilo izvoljeno predsedstvo. Za predsednika kongresa je bil izvoljen soglasno z velikim odobravanjem g. Nikola Pašić, za podpredsednika pa je bil izvoljen tudi dr. Sajovic. Po končanih volitvah je kongres takoj pričel z razpravami. Kot prva točka dnevnega reda je bilo **poročilo g. Pašića o zunanji politiki.**

V poldrugo uro trajajočem govoru je predsednik g. Nikola Pašić podal kratek, precizen pregled dogodkov in problemov naše zunanje politike. Kongres je ves čas z največjim zanimanjem sledil Pašićevim izvajanjem do zadnje besede. Njegov govor je bil lep, jasen in brez vsakih izpadov.

Uvodoma je g. Pašić naglašal, da si je radikalna stranka že od svoje ustanovitve pred 40 leti postavila kot glavno točko svojemu programu ujedinjenje vsega našega naroda in da je sedaj ta cilj v veliki večini izvršen. Ko je omenjal Slovence, so navzoči priredili Slovencem viharne ovacije. G. Pašić je nadaljeval s pregledom dogodkov od začetka svetovne vojne do ujedinjenja.

Očrtal je svetovno vojno, položaj po svetovni vojni. **Glavno naše stremljenje je bilo, da rešimo ves naš narodni teritorij, ves teritorij, na katerem živi naš narod.** Skrbeli smo za vsak del zemlje našega naroda z isto ljubeznijo in z istim zanimanjem. Skrbeli smo v Primorju za Slovence, na Reki in v Dalmaciji za Hrvate ravno tako, kakor da gre za našo stvar. Delali smo sporazumno z vsemi skupaj. **Žalibog se nam ni posrečilo, da bi mogli rešiti celo naše narodno ozemlje. To nalogo moramo prepustiti še prihodnjosti.** Pri rešitvi so prihajali v poštev razlogi, kakor strategični gospodarski in drugi. Zlasti je bilo težko vprašanje med Francijo in Anglijo glede **londonske pogodbe, katere Wilson ni nikdar priznal in katere naša država ni nikdar podpisala, niti priznala.** Toda Francija in Anglija ste podpisali, a podpisov niste mogli preklicati.

V glavnem je sedaj rešeno vprašanje državnih mej. Meje napram Bolgariji so že določene. Meje proti Romuniji so se sedaj začele fiksirati. Gre sedaj za meje proti Madžarski. Razočaranje so doživeli prebivalci Baranje, to pa vsled tega, ker se je preveč poudarjalo, da se mi ne maramo udati, a smo se morali držati mirovne pogodbe. Prihajale so k Pašiću deputacije iz Pečuha. Pašić jim je izjavil: »Ne govorite stvari, katerih ne moreto itak izvesti!« Vsled akcije antante smo se morali umakniti iz Pečuha.

Pašić o našem Primorju.

Zelo obširen je bil Pašićev zunanje-političen ekspoze o našem Primorju. **G. Pašić je izrazil simpatije za naše primorske Slovence. Vse dogodke zasleduje z velikim zanimanjem. Obžalujemo, da smo morali eno tretjino Slovencev žrtvovati Italiji.**

Tudi glede reškega vprašanja je predsednik g. Nikola Pašić jasno preciziral naše stališče. Naglašal je, da mora biti najprej izpraznjeno vse ozemlje, da se Reka konstituira kot samostojna država, potem šele je podana možnost, da moremo z reško državo sklepati kak dogovor za dobo 10 ali 12 let. **Dokler reška država ni ustanovljena in nje meje niso določene, so pogajanja nemogoča.**

Govoril je dalje o Albaniji. Njegov govor glede Albanije je izražal fino ironijo. G. Pašić je izjavil, da nismo proti samostojni albanski državi, toda so velike težave, ker ta država nima pravih zastopnikov. V inozemstvu je sedaj v imenu Albanije nastopal neki škofič. Izdajal se je za škofa, a v resnici se je sam naredil za škofa. Tudi predsednik sedanje tiranske vlade je sumljiva oseba. Poprej je bil v Bukarešti krčmar. Izjavil je g. Pašić: **»Pripravljeni smo priznati Albanijo za samostojno državo, za državo, ki bo v resnici samostojna. Ne moremo pa trpeti, da bi kaka druga sila zasedla dele te države.«**

Govor g. Pašića je kongres sprejel z velikim odobravanjem ter je g. Pašiću priredil viharne iskrene ovacije.

O notranji politiki

je podal poročilo g. Ljuba Jovanović. Obširno je govoril o našem narodnem in državnem jedinstvu. Strogo politično, strokovno je očrtal, kako se je izvršilo ujedinjenje Srbov, Hrvatov in Slovencev. Naglašal je, da **teh treh plemen absolutno ni mogoče deliti, niti po jeziku, niti po kulturi, niti po mentaliteti ali tradiciji, niti ne po veri.**

G. Ljuba Jovanović je dalje govoril o vseh problemih, kako urediti državo. Navajal je problem edinstvenosti, problem federalizma, problem separatizma. Naglašal je **edinstvenost države in uprave, odklanjal je vsako separatistično stremljenje. Pri nas ni mogoča kaka zvezna država, ker našega ozemlja ni mogoče podeliti na posemne dele, točno potegniti meje med deli naroda.**

Glede ustave je omenil, da je bila ta ustava edino mogoča. Mi smo za ustavo. Hočemo izvesti in **ne moremo dajati nikakih koncesij posamnim separatističnim stremljenjem.**

Opoldne je bil kongres prekinjen in se je nadaljeval ob 3. popoldne.

O notranji politiki je dalje govoril tudi dr. Laza Marković. Njegov referat se je v glavnem tikal problema notranje ureditve države. Poudarjal je glavne in temeljne pravice svobodnega državljana. V svobodni državi svoboda tiska, govora in zborovanja. Za ta načela se je radikalna stranka borila že 40 let in jih tudi narodu izvojevala. Stranka se bo borila proti poskusu vsake reakcije.

O finančni politiki je govoril dr. Momčilo Ninčić. Stvarno in strokovno je razpravljal o stanju naših financ in o problemih, kako urediti ravnotežje v budgetu. Ko je bilo izvedeno ujedinjenje Srbov, Hrvatov in Slovencev, je Srbija prinesla 13 milijonov frankov v denarju, je prinesla urejen budget in dobre finančne razmere, kolikor so bile možne vsled vojnih razmer. Po vojni pa so nastale velike finančne težkoče. Naš kredit se je omajal. Nastal je dolg pri Narodni

Grešnik Lenart

K tretji obletnici smo dobili tretjo posmrtno Cankarjevo knjigo: »Moje življenje« — »Mimo življenja« — »Grešnik Lenart«. Vemo, da ni še zadnja: tu in tam so še raztresene stvari, ki bodo dale zbrane še eno knjigo ali še več. — »Grešnik Lenart« je bil pisan še pred vojno. Ob Cankarjevi smrti je bil izpostavljen kot rokopis v Schwentnerjevem oknu. In šele zdaj je prišel med nas kot nekak odmev naših predvojnih časov. In zato je nam sedaj bolj razumljiv, nego bi bil takrat. Cankar sam pravi, da je to »življenjepis otroka«. Poznamo ta življenjepis in poznamo tega otroka, zato ga s tem večjim zanimanjem čitamo. »Lenart Negoda« — tako se začenja ta življenjepis — »se je rodil dne 10. maja 1876. leta v Zaplazu pod Gorami. Oče, Lenart Negoda starejši, je bil čevljar in baitar; materi je bilo Neža ime. Ko sta se poročila, je bilo njemu enoindvajset, nji pa dobrih sedemnajst let. Najmlajši par je bil, kar jih je kdaj videl Zaplaz. In tudi najmanjši par: oba sta bila drobna in šibka, da so gledali za njima: »V šolo, pa ne pred oltar!« Na dan poroke je tako strašno lilo, da sta le s težavo bredla do cerkve; stiskala sta se pod en sam dežnik, drug in družica pa sta si najela koleseli ter sta čakala v zakristiji. Kaplan, ki je ceremonijo opravil, je gledal jezno; dajal jima je nauke s takim srditim glasom, kakor da bi zmerjal dvoje nemarnih šolarjev, ki sta bila uro zamudila. Osramočeni so bili vsi štirje: in drug, ki je bil razkačen že zaradi premočene obleke, je v zakristiji zaklel na glas: »Kaj hudiča pa si mene klical: kaj ni še drugih ljudi na svetu?« Napotili so se v krčmo, ali tudi tam se niso razvedrili: družica je tožila, da je hudo prehlajena »zaradi take neumnosti«; mladi ženi je šlo na jok, gledala je strmo pred se, vina se ni doteknila. Mož je pil, tako da se je opotekal, ko ga je pod pazduho vodila po gostem blatu domov. Otrok se jima je narodilo dvanajstero.«

To je torej začetek, iz katerega je prišlo vse drugo. Mi vemo, kdo je ta Lenart Negoda, ki se je rodil 10. maja na Zaplazu pod Gorami. Včasih se je imenoval Jakob Nesreča, potem Poljanec, potem umetnik Peter, potem samo še romar, v življenju pa Ivan Cankar. Njegovo delo je njegov življenjepis, njegova knjiga je njegova življenjska izpoved. Na koncu svojega življenja se je Cankar čim dalje bolj bližal svoji mladosti in je podal iz nje nekaj lepih spominov, zbranih v »Mojem življenju«. S čudovito krasoto se oklepa njegova misel drobne njegove matere, zato se v »Lenartu« ponavljajo misli, ki smo jih čitali v »Mojem življenju«, a ravno v teh njegovih spominih je toliko lepega in velikega, da jih poslušamo kot končno simfonijo velikega dela, ki se zaključuje tam, od koder je izhajalo. Tu vidimo pred seboj vso Lenartovo mladost. Ko se je rodil, je šel oče po zdravnika. »Predno sta prišla, je žena porodila prezgodnjega otroka; tako je bil čudno zanič in maloživ, da vso tisto prvo noč še zacvilil ni.«

»Rekli so, da ne dočakata jutra ne mati ne otrok; ali angel božji je sedel ob vznožju in dočakala sta oba še marsikatero jutro. Morda je tako ustanovljeno, da ne sme biti izgubljena nobena kapljica trpljenja, ki jo je mogoče iztisniti iz človeških src, tistih prav drobnih, ki znajo najbolj trpeti.« Tako se je začela pot življenja. V poznejših letih, v tistih, ki jih ne poznam, je ugledal Lenart časih svojo zgodnjo mladost kakor podobo iz sanj. Ker človek ne živi samo eno, temveč devetkrat devetkratno življenje.«

»Najbolj razločno je videl svojo mladost ob veliki in strašni uri, ki je tudi ni več v tem življenjepisu, ki pa jo je v temni bridkosti slutil že poprej in ki je nazadnje s svojimi grozotami odkrila in razložila, kakor je bilo.

Prišel je iz mesta zlovoljen, truden, zaprašen do grla. Takrat je bil »po letih mlad, v lica že star, v srcu hudo bolan.« Takrat mu je umrla trpeča mati. »Lenart je bdel ob njenem zglavju, ko je bila mrzla in tiha, vsa bela. Tako mrzlo in tiho je bilo v njegovem srcu, tako prazno belo, kakor samotna zimska pokrajina. Ali hkrati je bilo vse tako razločno in jasno v njegovih mislih, da je videl brez težave in do praška natanko v daljave in globočine, kamor prej nikoli ni segel njegov pogled. Ker tako je, da najhujša bolečina podeli duši mir, jo napravi močno, blago in vsegavedno. Mnogo je do tiste ure Lenart trpel. Zdaj pa so se vsi divji, peneči se potoki bridkosti in trpljenja strnili v neizmerno pokojno morje, ki se je razpenjalo tiho in jasno pod tihim in jasnim nebom.«

»Ko je Lenart na hladnem materinem vzglavju zatisnil oči, je šla njegova duša na dolgo romarsko pot. Šla je v globočine, kamor stopi samo ona, ki je od vekomaj. Videl je vse od začetka, tako bistro, kakor da so bile njegove oči izpregledale že v materinem telesu.«

(Konec prihodnjič.)

banki. Sedaj moramo gledati in skrbeti, da uredimo budget, da izvedemo zboljšanje naše valute. Glede teh problemov je podal stvarne in strokovne predloge.

O poljedelstvu in o ureditvi naših železnic je govoril Velizar Janković. Zavzemal se je za gradnjo železnic v našem Primorju, za graditev pristanišč. Italija nam je ugrabila Trst in Reko. Nimamo pravega pristanišča, zato so najpotrebnejša dela — gradbe pristanišč.

Ob 7. zvečer je bil kongres zaključen in se danes nadaljuje.

SPLOŠNI VTISK KONGRESA.

— **Beograd, 12. decembra.** (Izv.) Včerajšnji kongres radikalne stranke **je bil popolnoma miren in stvaren. Ni prišlo absolutno do nobenega incidenta. Govorniki so podali stvarna, temeljita poročila brez vsakih napadov na kako drugo politično stranko. Splošno podčrtavajo odločno stališče Ljube Jovanovića, ki je ostro obsodil vsako separatistično stremljenje. Kongres pa je izrazil veliko simpatije Slovencem in Primorju.**

— **Beograd, 12. decembra.** (Izv.) Stojan Protić ni došel na kongres. Kongresu je poslal pismo, v katerem zahteva izjavo, če kongres njega upošteva. Kongres na to pismo ni dal odgovora. Borba med Pašićem in Protićem se je končala v prilog prvega. **Pašić je v radikalni stranki pridobil nadvlado.**

Politična situacija.

— **Beograd, 12. decembra** (Izv.) Za danes ob 9. dopoldne je napovedan sestanek g. Davidovića s Pašićem. Na sestanku bo razgovor o nadaljnji akciji glede setave vlade. V političnih krogih prevladuje prepričanje, da se bodo pogajanja z radikalci in demokrati za sestavo vlade v najkrajšem času zaključila.

—d **Zagreb, 11. dec.** »Novosti« poročajo iz Beograda, da je včeraj načelnik radikalnega kluba Aca Stanojević naznanil Davidoviću, da radikalci še vedno vztrajajo pri svojih zahtevah po portfelju notranjega ministrstva in predsedništva vlade. Radikalci žele najbrže počakati rezultata kongresa svoje stranke. G. Davidović je posetil ministrskega predsednika, s katerim se je razgovarjal dalj časa. V političnih krogih prevladuje mnenje, da radikalci še popustijo in da se posreči Davidoviću v kratkem sestaviti novo vlado. Zvečer je poročal Davidović kralju o poteku pogajanj.

— — —

Občinske volitve v Zagrebu.

Demokratje 6 mandatov, hrvatski blok 36 in ostale stranke 8.

— **Zagreb, 11. decembra.** (Sprejeto ob 7. zv. Izv.) Rezultat današnjih volitev v mestni zastop je ta-le: Od 28.872 volilnih upravičencev je glasovalo na 36 voliščih 21.401 volilec. Volitev se je udeležilo osem strank. Posamezne kandidatne liste so prejele glasov:

1. radikalci	154	0	mand.
2. klerikalci	366	1	»
3. socialisti	454	1	»
4. zionisti	591	1	»
5. jugoslov. neodvisna stranka (Tribunaši)	819	3	»
6. komunisti	1074	2	»
7. demokratje	2546	6	»
8. hrvatski blok	15297	36	»

Od demokratov so izvoljeni: Krešić Milan, dr. Juriša Ivan, Batušić Slavko, Milić Milan, dr. Thaler Ljudevit in Modec Radoslav. Od združenih socialistov Bukšeg. Celokupno število mandatov je 50.

Podrobnosti volilnega boja. Demonstracije hrvatskega bloka.

— **Zagreb, 12. decembra.** (Izv.) V političnih krogih in vsi hrvatski javnosti z napetostjo pričakovane volitve v zagrebški mestni zastop so bile včeraj ob 14. zaključene. Izid volitev bo v bližnji bodočnosti imel vsekakor gotov vpliv na politično konstelacijo v Hrvatski. Hrvatski blok pa je tudi napel vse sile, da je v avtomobilih pripeljal zadnjega svojega volilca, da glasuje za njegovo in Radićevo politiko.

Po ulicah je bilo opažati že v zgodnjih urah veliko in živahno vrvenje raznih agitatorjev, ki so trosili velike in male letake za hrvatski blok.

Ulice so nudile drugače običajno nedeljsko lice. Samo okrog volišč, katerih je bilo v celem mestu 36, je bilo opažati nervozno in mrzlično delovanje agitatorjev in volilcev. V prvih urah je bil dohod volilcev normalen. Proti poldnevu in popoldne pa je na vseh voliščih nastal velikanski naval. Hrvatski blok, ki je imel na razpolago velikanski avtomobilski park in mnogoštevilne kočije, je dovažal z mrzlično naglico zadnjega svojega volilca na volišče. Prvotno je bilo določeno, da se imajo volitve končati ob 13., toda vsled navala se je volilni akt podaljšal še za eno uro. V zadnjem momentu so na nekaterih voliščih nastala prava tekmovanje za oddajo glasu.

Ob 14. se je v mestni hiši Gornjega gradu pričel skrutinij. Dohod v Gornji grad je na vsej črti zastražilo orožništvo in redarstvo. Pred poslopjem skrutinija je bila množica kakih 100 oseb. Z nervoznostjo je mesto pričakovalo izida volitev.

Še med skrutinijem se je po mestu raznesla vest, da je hrvatski blok zmagal. Frankovska mladina in radičevci so začeli hoditi od hiše do hiše ter povsod zahtevati, da se izobesijo samo hrvatske zastave. Kmalu je hrvatski blok iz svojega centralnega agitacijskega lokala formiral sprevod po mestu. Nekaj tisoč ljudi s hrvatskimi zastavicami je korakalo po glavnih ulicah, vzklikajoč in vikajoč: »Živio Radić! Živio blok! Živela hrvatska samostalna republika!«

Pred univerzo na Wilsonovem trgu je prišlo do malih demonstracij. Frankovci so nahrulili mirno pred univerzo stoječe dalmatinske dijake, psovajoč jih: »Doli z rasico!« Policija je napravila mir. Demonstracije pa so se ponovile v vseučiliški avli med demokratskim in blokovskim dijaštvom. Akademska mladina protiblokovskih strui je najprej pometala vse oglasne deske klubov hrvatskega bloka in kluba »Matija Gubec«. V avlo pa so nato vdrli akademiki, pristaši hrvatskega bloka, ter so pometali deske nasprotnih društev iz avle. Incident se je nato tako poravnal, da so potem deske vseh akademičnih društev povesili zopet na njih mesta.

V dvorani hrvatskega, separatističnega Sokola na Wilsonovem trgu so se začeli zbirati volilci hrvatskega bloka da prirede komerz. Ker so bile alkoholne pijače prepovedane, je bilo jasno, da so hoteli pod firmo »komerza« tam prirediti neprijavljen shod. Začel je govoriti Stipe Radić, ki je podal pregled splošne politične situacije in izjavil: »Zadnji čas je, da se Beograd spametuje in začne respektirati Hrvate!« Za njim je govoril zajedničar dr. Drinković v istem smislu in posebno naglašajoč, **da hočejo Hrvatje v mejah današnje države svojo suvereno hrvatsko državo.** Frankovec Mirko Košulić je govoril o »nesvobodni« Hrvatski.

Komerz je policija razpustila in prepovedala. Zbrani so se mirno razšli. Radić je pri razstanku klical: »Ako ne bo Beograd s Hrvati, tedaj gredo Hrvati ne samo mimo Beograda, ampak naravnost proti njemu!« Po ulicah so frankovci in radičevci še tupatam prirejali male demonstracije, nikjer pa ni prišlo do nikakih spopadov z nasprotniki.

Kmalu nato je končal v mestni hiši skrutinij svoje delo in takoj razglasil uradni rezultat volitev, kakor smo ga zgoraj objavili. Količnik je bil 428.

Ponoči je vladal v mestu popolen mir. Po ulicah so patrulirale močne redarske in orožniške patrulje.

Razmerje posamnih strank.

— **Zagreb, 12. decembra.** (Izv.) Velika večina mandatov, katere je dobil hrvatski blok, ne pomenja popolne zmage hrvatskega separatizma. Dejanski položaj v mestnem zastopu ostane bistveno neizpremenjen. V prejšnjem mestnem zastopu so imeli demokratje samo 5 mandatov, sedaj jih imajo 6. Socialni demokratje so imeli v prejšnjem zastopu dva, sedaj enega. Propadel je Adžija. Hrvatski blok, t. j. radičevci, frankovci in narodna zajednica so imeli v prvotnem mestnem zastopu 16 mandatov, pri dopolnilnih volitvah po ukinjenju komunističnih mandatov pa so priborili še 22 mandatov, tako da so imele v zadnjem zastopu 38, sedaj jih imajo 36. Od sedanjega koaliranega hrvatskega bloka, kateremu pripadajo vsi separatisti in radičevci, so bili izvoljeni med drugimi sledeči voditelji: Stipe Radić kot nosilec liste, dr. Košutić (frankovec), dr. Šurmin (zajedničar), advokat dr. Pavelić (frankovec), Peršić (zajedničar), bivši župan dr. Srkulj (zajedničar), dr. Ritig (župnik Sv. Marka (nar. klub). Klerikalci so dobili samo en mandat. Izvoljen je advokat dr. Markulin. V prejšnjem zastopu niso imeli nobenega. Komunisti so imeli v prejšnjem zastopu 18, sedaj 2.

PROTIJUGOSLOVANSKE DEMONSTRACIJE V ZADRU.

—d **Zagreb, 11. dec.** »Novosti« poročajo iz Zadra, **da so bile snoči tamkaj velike protijugoslovenske demonstracije, katere so uprizorili fašisti. Več trgovin naših rojakov je bilo oplenjenih. Podrobnosti še niso znane.**

PROCES PROTI UBIJALCEM NAŠIH CARINIKOV.

— **Gradec, 12. decembra.** (Izv.) **Pred porotnim sodiščem se začne prihodnje dni porotna razprava proti 10 obtožencem, ki so obtoženi, da so pri tihotapstvu koni iz Jugoslavije v Avstrijo na meji ubili enega jugoslovenskih fin. paznikov in drugega težko ranili. Ti tihotapci so za Alojzija Fašinga tihotapili konje iz Ptuja. Eden obtožencev je obtožen tudi umora jugoslovenskega finančnega paznika Fran Oršiča. Razprava je določena na dva dni.**

— — —

Politične vesti.

= **Grof Karolyi pri Pašiću.** Iz Beograda 11. t. m. javljajo: Grof Karolyi je posetil ministrskega predsednika Pašića in notranjega ministra Pribićevića ter se jima zahvalil za usluge in zaupanje, katero mu je izkazala naša država. Grof Karolyi je nato sprejel deputacijo Madžarov, ki mu je izrazila zaupanje v vprašanju njegove politike napram naši vladi.

= **Dejanski napadi na urednika »Republike«.** Zagrebški »Jutarnji List« poroča iz Beograda, da so v soboto zvečer v sredini Beograda neznani zlikovci v civilni obleki pretepli glavnega urednika »Republike« dr. Ikoniča in urednika Pavloviča, ko sta se vračala iz hotela »Slavija«. Napadalci so ju vrgli ob tla in ju pričeli obdelovati tako, da so Pavloviču zlomili desno roko, Ikoniču pa so vsled zaušnic popokale ušesne mrenice, tako da obstoji nevarnost, da izgubi sluh.

= **Za skupno ime.** Lujo Vojnović je v svojem predavanju o jugoslovenskem nacijonalizmu, ki ga je imel v Splitu, izvajal med drugim: Nimamo imena, toda treba ga je najti. Če narod nima zastave, jo najde. Ker smo se ujedinili, je treba, da najdemo tudi kolektivno ime, kakor smo našli zastavo. Srbi so imeli svojo zastavo, Hrvati svojo, Slovenci svojo, a vse tri smo spremenili v novo skupno zastavo. Srbija je imela zastavo, ki je bila poznana in priznana v vsem svetu in vendar se ji je odrekla. To je lep odgovor onim našim ljudem in skupinam, ki se krčevito držijo ene stvari in je ne morejo zapustiti. Drugače dela Srbija, ki je bila država mnogo bolj spoštovana v svetu nego smo mi danes! Ako moremo imeti samo eno zastavo, moremo imeti tudi eno skupno ime. Nisem preveč za jugoslovensko ime, kar je malo preširoko, preveč zemljepisno itd. Toda, hočeš-nočeš to ime je v zvezi z našim narodnim preporodom in z delovanjem velikega moža — Strossmajerja, ki si je v svoji genijalnosti zamislil pod tem imenom ujedinjenje vseh, tudi onih, ki so svoječasno govorili, da niso Jugoslovani. Jugoslovensko ime obstoji, samo je treba, da ga sprejmemo, in da se potrudimo, da pride v našo ustavo, v naše vsakdanje življenje. Vsak mora žrtvovati svoje, da postanemo en narod v eni hiši!

= **Rapallska pogodba — ogroževanje svetovnega miru.** Juraj Biankini piše v »Pučki Prosvjeti«, da je rapalska pogodba ustvarila v zelo občutljivem delu Evrope jako nevarno situacijo, ki lahko ogroža celo svetovni mir. Ker se zgodovina ponavlja, se lahko trdi, da je rapallska pogodba ustvarila na Balkanu novo Bosno-Hercegovino, ki je lahko povod grozni svetovni vojni. Veliki optimisti sicer upajo, da se bo Italija streznila ter se vsled naravnega procesa ozdravljenja ali veled velike notranje revolucije vrnila na pravo pot. V enem in drugem slučaju bi nam Italija vrnila samo ono, kar ni njenega. To bi bila velika sreča za Italijo in Jugoslavijo. Toda tudi v Italiji se na rodijo pogosto veliki državniki. Časi Cavourja, Mazzinija in ostalih velikih mož italijanskega preporoda so minuli. Težko je upati na streznitev Italije, ker se velike narodne bolezni le počasi zdravijo. Mi moramo zaupati le v samo sebe in »u svoje kljuse«.

= **Ob prihodu italijanskega generala Diaza v Ameriko** je pisala clevelandska »Enakopravnost«: Sem je dospel italijanski general Armando Diaz, ki se postavlja po Ameriki kot junak, ki je premagal avstrijsko vojsko, medtem ko je vsakemu Slovencu znano, da je bil Diaz s svojimi makaronarji vredno tepen in da je pričel »zmagovati« šele tedaj, ko so se slovanski narodi v Avstriji spuntali, nakar so se slovenski, hrvatski in bosanski polki sami od sebe umaknili...

= **Italijanski nacijonalisti in evakuacija tretje dalmatinske zone.** »Idea Nazionale« piše: V Rim prihajajo vesti, da bodo Italijani v kratkem izpraznili tretjo dalmatinsko zono. Te vesti širijo po Dalmaciji jugoslovenski agenti. Znano je, da bi se morala na podlagi rapallske pogodbe izvršiti evakuacija tretje zone šele potem, ko bodo končana med Rimom in Beogradom vsa pogajanja, ki se niso rešila v rapallski pogodbi. Vesti, ki jih širijo jugoslovenski agenti, so neutemeljene. — Stališče italijanskih nacijonalistov je nepravilno, ker ne vsebuje rapallska pogodba nobenih pogojev za evakuacijo, ki bi se bila morala izvršiti takoj po ratifikaciji. Zdi se, da je naša vlada vkljub številnim in za ves naš narod ponižavalnim izkušnjam še vedno neodločna napram italijanskim intrigantom.

= **Katoliška univerza v Milanu.** Dne 7. t. m. je bila otvorjena v Milanu ob navzočnosti cerkvenih, državnih in vojaških oblasti katoliška univerza. Navzoča sta bila tudi dva škofa in en kardinal. Prvi je govoril v pozdrav navzočim conte Lombardo, ki je daroval za univerzo milijon lir.

= **Razorožitev Bolgarske.** »Temps« poroča iz Sofije, da je bolgarski vojni minister izjavil, da je po njegovem mnenju število 6.000 dobrovoljcev premalo za vzdrževanje reda in miru v državi. Veleposlaniška konferenca je namreč zahtevala, da mora Bolgarska najkasneje do 10. t. m. razpustiti svoje obmejno brožništvo.

= **Petrograd — znova zgrajen.** Ruski pisatelj Aleksander V. Amfiteatrov, ki je šele nedavno iz Petrograda preko Finske utekel v Prago, pripoveduje v praških »Narodnih Listih«, kako se je boljševiški sistem obnesel v praksi. Njegova sodba je: boljševiki so velikani v načelih, obetih in željah, toda smešni palčki, kadar pride do uresničenja. V hipu, ko so boljševiki naznanili elektrizacijo cele Rusije, je v Petogradu prenehala električna razsvetljava! Mesto je po nekaterih delih povsem puščava; cele ulice so brez prebivalcev, hiše razpadajo, marsikje so razvaline, porasle z mahom in travo; trgi so zeleni od trave, po kateri se pasejo koze in kunci. Ljudij je čim dalje manj, a kuncev čim dalje več. Pokopališča so prenapolnjena, in zemlja ne more več sprejemati vase mrličev. Tifus, griža, kolera, glad, mraz in fizična bolahčost so uničili že nad 100.000 oseb. Zato so boljševiki sklenili, da zgrade krematorij, v katerem bi mrliče sežigali. Lani so krematorij slavnostno otvorili; najodličnejši sovjetski prvaki so govorančili in nato so položili v peč prvo truplo. Ali gorje! Izkazalo se je nezgorljivo! Mrlič ni hotel goreti. Električna struja je delovala, a rajnik je bil menda protirevolucijonar, ker je sabotiral in ni gorel. Več ur so ga žgali, porabili elektrike več nego za celo tovarno, toda končno so ga morali vzeti iz peči, opečenega, a ne vpepeljenega. In zakopali so ga v zemljo. Krematorij pa stoji nerabljen. Taki so uspehi v vsaki stvari. Grandioznost boljševiške manije se vedno in povsod izpreminja v smešnost, fiasko, blamažo. Obetali so, da zgrade vse znova, kar so zrušili, a izvršili niso še ničesar.

Iz naše kraljevine.

— **Strossmayerjev dan.** »Prosvjetni Savez« v Zagrebu poziva vse Srbe, Hrvate in Slovence na proslavo rojstnega dne velikega Jugoslovena biskupa Strossmayerja dne 4. februarja. Vsi Jugoslovani, doma in v tujini, naj bi ta dan priredili slovesna zborovanja z zbiranjem prispevkov za prosvetno delo med Jugoslovani. Obletnica Strossmayerjevega rojstva naj bi bila vsako leto dan prosvete v znamenju jugoslovenskega osvobojenja in ujedinjenja.

— **Osebne izpremembe pri oddelku B kr. stola sedmorice v Zagrebu.** Pri oddelku B stola sedmorice v Zagrebu sta postavljena: za namestnika drž. odvetnika v V. čin. razr. Franc Rubelli, dvorni svetnik in drž. nadodvetnik pri višjem dež. sodišču za Dalmacijo; za svetnika v V. čin razredu dr. Niko Deposlo, viš. deželnosodni svetnik pri viš. dež. sodišču za Dalmacijo. — Drju. Antonu Veroni, svetniku pri oddelku B stola sedmorice v Zagrebu v IV. čin. razredu, je podeljen naslov in značaj podpredsednika stola sedmorice. — Dr. Anton Kandiaš, predsedstveni tajnik pri oddelku B stola sedmorice v Zagrebu je imenovan za viš. deželnosodnega svetnika in pomožnega referenta tega tega oddelka.

— **Malo istine iz naše nedavne prošlosti.** Kakor smo že omenili, je izdal bivši podban dr. Fr. Potočnjak knjigo pod tem naslovom, ki vsebuje intimne politične razmere pri zagrebški pokrajinski vladi. Knjiga stane 6 dinarjev ter se dobiva v knjigarni Mirka Breyerja v Zagrebu in v vseh boljših jugoslovenskih knjigarnah.

= **Velika stavka v lesni industriji na Hrvatskem.** »Jutarnji List« poroča iz Drvarja, da je celokupno delavstvo gozdno-industrijskega podjetja Doberlin-Drvar pričelo mezdno stavko. Stavka okoli 3000 delavcev.

1934 — „Vstajenje Nemčije."

Značilna za duha, ki vlada v Nemčiji, je brošura, ki je izšla v Naumburgu pod naslovom: »1934 — vstajenje Nemčije«. Izšla je v zbirki »Zabava, poduk in vzgoja« in napisal jo je major Solf, jeden izmed onih, ki so sestavili »Debelo Berto«, predgovor pa je napisal polkovnik Bauer, Ludendorffovega štaba in je eden med prvih povzročiteljev monarhističnega puča v Berlinu. Že ta imena vzbujajo pozornost, še večje pozornosti pa je vreden cilj, ki se stavlja ljudstvu in v glavnem njegovi mladeži za bodočo maščevalno vojno.

Knjiga je pisana v obliki romana. Fritz Seelow, bivši častnik, dobi pri nemški gospodični odklonitev, ker ta obsoja nemške poročene može, dokler domovina trpi, in šele takrat, kadar bo domovina osvobojena, se hoče poročiti. Von Seelow se združi s starim prijateljem, ki ga pripelje v klub »Ljudi dobre volje«, ki pa je tajni vojaš. klub pod predsedstvom starega maršala. Ti častniki delajo za prihodnjo vojno. Najprvo izvajajo tajno organizacijo kapitalistov, industrijcev, učenjakov in velikih posestnikov. Ti poslednji so jim posebno dobro došli, ker imaj velike gozdove, v katerih se vršo tajni poskusi z bodočim orožjem, katero se ima odtegniti pozornosti vlade in francoski špionaži. »Antanta nam je vzela vse razven naših glav, ali v teh je nemški duh iznajditeljev in tehnikov.« Ta duh se sedaj posveča delu za bodočo vojno. Družba ima že vse polno raznih iznajdb, tako n. pr. žarke, ki zapalijo razstrelilne snovi na velikansko daljavo. Seelow se vpraša: »Ali more 55 milijonov Nemcev tudi, ako bo izločena Italija in Amerika, stati proti združenim četam Anglije, Francije, Belgije, Poljske in Češkoslovaške?« Pripoveduje se dalje, da se med Nemci prodaja kot igrača puška za dečke, ki streljajo v tarčo, ali ako se tej puški prideli nekoliko drugih delov, nastane iz nje strašno orožje s hitrim ognjem. Pri debati o prihodnji vladi pravi predsednik: »Jaz vem, da vi, mladi, sanjate o demokraciji, ali narod je še gotovo za cesarje. Ko napoči vojna, bo zaorel krik: »Za cesarja in cesarstvo!«

Vojna se v romanu izvrši tako, da Nemčija zmaga, uniči vse svoje sovražnike in združi v jedno vladavino ves nemški narod. Na prvi strani brošure je zakletev: »Proklet naj bo oni, ki bi za uboge novce izdal to, kar bo potrebovala domovina«. Na zadnji strani pa so zapisane gorke besede, ki podžigajo mladino, da naj se pripravi na vojno za bodočo srečo Nemčije.— Zopet dovolj nemškega gradiva za razmišljanje.

Gospodarske vesti.

— Odprava občinskih sodišč za pobijanje draginje in maksimiranje cen. »Službene Novine« z dne 8. decembra t. l. prinašajo razpis ministrstva za socijalno politiko na vse pokrajinske uprave, velike župane in okrožne načelnike, da se takoj ukine delovanje sodišč za pobijanje draginje, ker je tretja sekcija zakonodajn. odbora odločila, da se imajo ta sodišča ukiniti in njihove funkcije prenesti na redna sodišča. Trgovska in obrtniška zbornica opozarja vse interesnte, da je ta naredba že od 3. decembra t. l. v veljavi.

— g Dobava ovsa. Komanda Dravske divizijske oblatsti v Ljubljani naznanja trgovski in obrtniški zbornici v Ljubljani, da se vrši dne 16. decembra t. l. ob 10. uri dopoldne v intendanturi komande dravske divizijske oblasti v Ljubljani ustmena licitacija glede dobave 100.000 kg. ovsa. Predmetni oglas je v pisarni trgovske zbornice v Ljubljani, pogoji pa pri divizijski intendanturi v Ljubljani interesentom na vpogled.

— **Konzularna viza za izvoz blaga v Italijo odpravljena.** Veterinarski oddelek poljedelskega ministrstva razglaša v »Službenih Novinah« z dne 9. decembra 1921, da je italijansko ministrstvo notranjih zadev izdalo naredbo, da kozularno vidiranje spričeval o izvozu za pošiljatve mesa iz naše države v Italijo nis več potrebna. Trgovska in obrtniška zbornica opozarja na ta razglas vse interesirane kroge.

— Eelektrarna na Završnici. Pokrajinska vlada za Slovenijo je poslala občinam, ki so prizadete pri deželni elektrarni na Završnici tole vabilo. Po ustavi kraljevine SHS deželo kranjsko kot take ni več in je sedaj njena imovina v likvidaciji. K tej imovini spada tudi deželna elektrarna na Završnici, ki je bila pred vojno zgrajena kot prvi začetek obsežnega načrta za primerno izrabljanje vodnih sil na Gorenjskem. Naravna posledica likvidacije imovine bivše dežele kranjske je, da mora razčistiti tudi vprašanje, kaj se zgodi z deželno elektrarno. Na tem vprašanju je prizadetih mnogo Gorenjskih občin, ker se je imela dežela kranjska pri zgraditvi elektrarne pred očmi, da bi se z električno silo olajšalo kmetijsko gospodarstvo, pospešil razvoj male obrti pa tudi industrije ter preskrbela prizadetim občinam dobra razsvetljava. Zato pa pokrajinska uprava glede deželne elektrarne ne bo prej ničesar ukrenila, predno ne zasliši udeleženih občin. V ta namen je pokrajinska uprava odredila, da naj se vrši informativen shod zastopnikov občin iz Radovljiškega okraja, pa tudi onih občin iz Kranjskega okraja, katerim bi utegnila biti deželna elektrarna sploh v prid. Ta shod se bo vršil v nedeljo dne 18. decembra 1921, na Selu pri Žirovnici v prostorih gostilne pri »Kuntu« in sicer s pričetkom ob 9. dop. Na shodu pridejo v informativen razgovor sledeča vprašanja: 1.) Ali kaže dati deželno elektrarno privatnikom v zakup proti temu, da se kolikor mogoče zavarujejo javne koristi? 2.) Ali je umestno in možno, da se v svrho obratovanja oziroma odkupa deželne elektrarne osnuje kaka družba z udeležbo občin? 3.) Eventualno ali naj se obratovanje deželne elektrarne nadaljuje na sedanji način še do ustanovitve samoupravne oblasti, katera je predvidena. Županstvo se vabi, naj potrebno ukrene, da bo ondotna občina pri omenjenem shodu primerno zastopana in naj zastopnike če le mogoče določi po zaslišanju občinskega odbora. Zastopnikom naj se izroči pismeno poverjenje, katerim se bo izkazati pri shodu. Shoda se lahko udeleže tudi občine, ki niso bile posebej vabljene, če imajo interes na deželni elektrarni.

Dnevne vesti.

V Ljubljani, 12. decembra 1921.

— **Dvojna mera.** Ko se je vršil plebiscit v coni A na Koroškem, je mednarodna plebiscitna komisija, kakor je znano, odredila, da se mora še pred plebiscitom otvoriti demarkacijska črta med glasovalno cono A in glasovalno cono B. Posledica te odredbe je bila, da je v glasovalno cono A udrlo vse polno nemških agitatorjev, ki so z najhujšimi terorističnimi sredstvi vplivali na glasovalce, in katerim se je končno tudi posrečilo falsificirati pravo ljudsko voljo na Koroškem. Naši ugovori proti tej odredbi medzavezniške komisije niso nič zalegli. Od srede 14. do petka 16. t. m. se pa ima vršiti plebiscit v Burški glede pripadnosti Šopronja in okolice v Avstriji ali Madžarski. Tu je generalna komisija, zavedajoč se svoje dolžnosti, da zagotovi svobodno glasovanje, odredila mejno zaporo za vse glasovalno ozemlje, katera zapora se je pričela danes opoldne. Ako primerjamo to odredbo generalske komisije v Šopronju s svoječasno odločitvijo mednarodne zavezniške komisije na Koroškem, vidimo, da sta si ti odredbi v diametralnem nasprotstvu. Seve v Šopronju gre za Avstrijo in Madžarsko, katerima državama so antantne sile enako naklonjene, dočim je bila na Koroškem prizadeta tudi Jugoslavija, nasproti kateri gojita silno mržnjo v prvi vrsti Italija, nič manj pa tudi Anglija. Ti dve velesili, predvsem seveda Italija, sta delovali od vsega začetka na to, da bi Koroška pripadla Avstriji. Zato sta storili vse, da vnaprej onemogočita jugoslovensko zmago. Ker sta vedeli, da bi mejna zapora na Koroškem bila na korist Jugoslaviji, zato sta zastavili ves svoj vpliv, da se je demarkacijska črta proti coni B otvorila ter s tem odprla na široko vrata nemško avstrijskemu terorju in najbesnejši nemški agitaciji, ki je imela tudi uspeh.

— **Anketa o razdelitvi države.** Danes smo dobili 75 odgovorov, 70 naročnikov se izraža za eno oblast v Sloveniji, 5 pa za dve. Iz bivše Štajerske se jih izraža za eno oblast 18, 5 pa za dve oblasti.

— **Ob tretji obletnici počiva Ivan Cankar** še vedno v privatni grobnici. Ako si je kdo na Slovenskem zaslužil, da ima grob, ki naj svetu pokaže, da znamo ceniti svoje može, je bil to gotovo Cankar. Mislimo, da je skrajni čas, da v tem oziru storimo svojo dolžnost. Po našem mnenju bi bil najprimernejši prostor na sredi pokopališča poleg Krekovega groba. Tam bi se lahko postavil tudi primeren nagrobni spomenik. Bilo bi v čast mestni občini, če bi ona zato poskrbela, da bi se prenos čim preje izvršil in spomenik postavil.

— **Gospa Braunerjeva.** V Pragi je umrla gospa univ. prof. Braunerja, ki je bila velika prijateljica Jugoslovenov posebno Slovencev. S svojim soprogom, ki je znan strokovnjak in je imel zveze z velikimi ruskimi in angleškimi učenjaki, je med počitnicami večkrat prebivala pri nas na Jezerskem, na Koroškem, na Bledu in drugod. Hodila je z njim rada po naših planinah in se je vedno rada spominjala na svoje bivanje med nami. Bila je vneta Slovanka, govorila je dobro rusko, bila je med ustanovitelji ruskega kružka v Pragi in je gostoljubno sprejemala ruske slaviste, ki so prihajali v Prago. Njena hiša je bila odprta našim dijakom bila je blaga slovanska žena: sodelovala je marljivo pri t. zv. »Filantropični družini«, ki je skrbela že davno pred vojno za bedne otroke. Med vojno je po možnosti vabila v najbolj gladnih časih naše ljudi k sebi na čaj in zakuske. Tam smo v slovanski veri pričakovali našega skupnega osvobojenja. Bodi ji ohranjen blag spomin.

— **Direkten voz Beograd-Ljubljana.** Obratno ravnateljstvo južne železnice objavlja: V svrho zveze na brzovlak št. 4 Beograd-Zagreb, ki prihaja v Zagreb d. k. ob 6.07 in ima počenši s 15. decembrom 1921 direktni voz Beograd-Ljubljana gl. k., se ukine s 15. decembrom 1921 na progi Zagreb j. k.-Zidani most potniški vlak št. 516 in vozi mesto tega na progi Zagreb j. k.-Zidani most potniški vlak št. 516a. Vlak št. 516a odhaja iz Zagreba j. k. ob 8.12 in prihaja v Zidani most ob 10.44. Z Zidanega mosta odhaja direktni voz Beograd-Ljubljana g. k. z brzovlakom št. 15 ob 10.50 in prihaja v Ljubljano gl. k. ob 11.37. Brzovlak št. 15 ima I., II. in III.

— **Shod hišnih posestnikov.** V veliki dvorani hotela »Union« je bil včeraj dopoldne številno obiskan, dve uri trajajoč shod hišnih posestnikov. Razpravljali so o perečih vprašanjih stanovanjske krize in o najnovejših stanovanjskih naredbah. Shod je otvoril predsednik pokrajinske zveze hišnih posestnikov g. Frelih, ki je podal zelo obširno poročilo o vseh dobrih in slabih straneh sedanje stanovanjske naredbe in o tendencah glede preureditve te stanovanjske naredbe. Shod je splošno poudarjal načelo privatne lastnine, zavzemal se je za prostost razpolaganja s stanovanji. Zanimiv je bil govor podpredsednika beograjskega Društva hišnih posestnikov dr. Stojanovića. Njegov govor je bil zelo patrijotičen prožet velikih simpatij srbskega naroda do Slovencev, za kar je govornik žel viharno odobravanje zborovalcev. Govornik pa je tudi ostro kritiziral postopanje vlade v stanovanjskem vprašanju. Govorili so dalje Ivan Černe iz Spodnje Šiške za kmetijski stan, Alojzij Korzika in zelo temperamentno g. Fran Staré. Shod je izrekel zahvalo ministru dr. Kukovcu, demokratskemu in radikalnemu klubu.

— **Iz davčne službe.** Postavljeni so: za vodje davčnih uradov: v Krškem Vinko Premk, višji davčni upravitelj na Vrhniki; na Vrhniki Valentin Kompare, višji davčni upravitelj v Logatcu (oba po službeni potrebi); v Logatcu Franc Jenko, davčni upravitelj v Ljubljani (po prošnji); pri davčnem uradu v Murski Soboti Rudolf Lotrič, davčni praktikant v Kozjem (po prošnji); za davčne asistente XI. činovnega razreda certifikatisti - naredniki: Ignacij Trop iz Brežic, Martin Ferenčak iz Maribora, Tomo Štangl iz Kranja, Tomo Vercegnasi iz Celja, Matevž Kapun iz Mostara in Josip Sernec iz Celja. — Milош Vilfan, davčni praktikant v Kranju, je na lastno prošnjo premeščen k davčnemu uradu v Kozjem. — Robert Lindtner, višji davčni upravitelj v Krškem, je stalno upokojen.

— **Osebne vesti s pošte.** Imenovana je za poštarico oficijantka Ana Kunej pri Sv. Petru v Savinski dol. Podeljeno je odpravniško mesto v Žirovnici poštarju Ivanu Svetini, v Hotederšici odpravnici Josipini Bižal in v Kočevski Reki pomočnici Mariji Lovšin. Premeščeni so: višji poštni kontrolor Franc Čuš od urada Maribor 2 k uradu Maribor 1, višji oficijal II. razreda Jernej Vidmar od urada Maribor 1 k uradu Maribor 2, oficijala Jurij Pinter iz Ljubljane v Ptuj in Jernej Kočevar od rač. oddelka k strok. rač. oddelku ravnateljstva v Ljubljani, računski oficijal Franc Rifelj od strok. rač. oddelka k rač. oddelku ravnateljstva v Ljubljani, praktikant Ivan Stanič od rač. oddelka k strok. rač. oddelku v Ljubljani, poštarica Amalija Korun iz Frama v Maribor 1, oficijant Karel Kos od urada Maribor 1 k uradu Maribor 2, adjunktka Marija Fister iz Rogatca v Maribor 1, oficijantka Marica Kolar iz Ljubljane 1 na Rakek, Josipina Kalinšek od urada Ljubljana 4 k uradu Ljubljana 1, Marija Rifelj od urada Ljubljana 3 k uradu Ljubljana 1, Pavla Zabukovec in Ana Vidali od rač. oddelka poštnega ravnateljstva v Ljubljani k uradu Ljubljana 3, Josipina Perger iz Ljubljane 1 in Ana Rihteršič iz Celja v področje poštnega ravnateljstva Zagreb in Marija Ažmen iz Murske Sobote v področje p. in b. ravnateljstva Veliki Bečkerek. V oficijantski stalež je uvrščen in premeščen poštar Josip Velikonja iz Rogatca v Ljubljano 2. V aspirantski stalež je uvrščen in premeščen odpravnik Janko Kuntarič iz Limbuša v Maribor 1.

— **Državna posredovalnica za delo.** Dela iščejo: pisarn. moči, rudarji, kovinarji, natakarji, natakarice, peki, mlinarji, mesarji, dninarji, dninarice, trgov. sotrudniki, prodajalke, vinič. družine, vzgojiteljice, šivilje, služkinje, kuharice, vajenci, vajenke. V delo se sprejmejo: mizarji, usnjarji, lončarji, ključavničarji za orodje, žagarji-gateristi, čevljarji, zidarji, tesarji, rudarji, drvarji, kuharice, vajenci, vajenke itd.

— **Na naslov poštne uprave.** Pišejo nam: Prebivalci Streliške ulice prosijo, da se tja določi stalni pismonoša, ki bo znal pošto dostavljati, kot so to znali stari ljubljanski pismonoše.

— **Opustitev poštne nabiralnice Šmihel pošta Žužemberk.** S 15. decembrom 1921 se opusti poštna nabiralnica Šmihel, podrejena pošti Žužemberk. Od tega dne se uvrste kraji Šmihel, Klečet in Šmarjeta v drugi selski dostavni okraj pošte Žužemberk. Dostavitev pošte vsak ponedeljek, sredo in petek.

— **Poroka.** Poročil se je v tukajšnji stolnici trgovec Juri Malnar z gospico Marijo Brunčičevo, poštno uradnico. Bilo srečno!

† **Janko Klobčič.** Danes pripeljejo iz Novega mesta truplo Janka Klobčiča in s kolodvora se vrši pogreb k Sv. Križu. Bil je med onimi, ki so pripravljali in se bojevali za našo svobodo. Med vojno je kot mlad železniški uradnik služil na raznih postajah in je povsod pripravljal tovariše za oni trenutek, ko bo morala železnica vršiti važno delo za našo novo državo. Našel je povsod mnogo prijateljev in izdelali so poseben načrt za prevrat. Ko je nastala katastrofa, so bili naši železničarji na svojem mestu in so izvršili veliko delo. Med njimi je bil tudi on v stalni službi. Bil je, če se ne motim, na Jesenicah. Takoj na to se je začel boj za Koroško. Zavedal se je tudi tu svoje dolžnosti. Obetal je, da bo nam o tem napisal svoje spomine. V bojih pri Podroščici je stal z malo četo naših dijakov ves čas v ognju in se je moral potem umakniti v predor, kamor so Nemci streljali s topovi. To je bilo ravno ob tem času pred tremi leti. V tunelu je nastal strašen dim. Ker se naša četa ni mogla umakniti, je morala ostati celo noč v dimu in Janko Klobčič je v tem dimu zgubil glas. Šele čez nekaj mesecev je mogel le s težavo zopet govoriti. Dim pa se mu je zajedel v pljuča s tako silo, da se je začela dolgotrajna bolezen, ki ji je zdaj končno podlegel. Vrlemu borcu za našo svobodo bodi ohranjen časten spomin!

— **Umrla je včeraj ob 3. popoldne na Viču gospa Marija Šturm, soproga lovskega čuvaja g. Ferda Šturma in mati našega strojnega stavca g. Rado Šturma. Pogreb se vrši v torek ob 4½ popoldne. Rodbini naše iskreno sožalje.**

— **Smrtna kosa.** V Ljubljani, na Karlovški cesti št. 19 je umrl po dolgi bolezni g. Franc Anžič, posestnik in mesar ter gostilničar pri vulgo Rastoharju, iz znane Anžičeve rodbine s Poljanske ceste (Ožbinček). — V Škofji ulici št. 17 je umrl umirovljen višji revident južne žel. Oskar Szillich. Pogreb bo 13. t. m. ob 4. popoldne. — Na Viču št. 36 je umrla ga. Marija Šturm, roj. Možek, mati našega strojnega stavca g. Rado Šturma. Bodi blagim pokojnikom drag spomin, preostalim iskreno sožalje!

— **Hujskanje proti naprednim časopisom.** Po mnogih cerkvah v mestu, v okolici in drugod na deželi je včeraj rimska duhovščina priredila sistematično hujskanje proti naprednemu časopisju in propagando za klerikalno časopisje.

— **Klerikalna nesramnost.** Klerikalci pošiljajo zadnje dni po hišah najete ženske, ki love naročnike za »katoliški tisk«, to se pravi, naročnike na »Slovenca«, »Novi Čas« in »Domoljuba«. Ker so vsiljive, jih mečejo ljudje seveda čez prag. Prav je tako. Naj si vsak sam naroči liste, ki so mu po godu.

— **Politični pretep.** V gostilni »Pod lipo« v Mostah pri Ljubljani se je snoči v poznih vinskih urah razvila debata o »komunizmu« med Anton Hudežem in strojnikom Karlom Sulcem. Ker je slednji odločno branil obstoj Jugoslavije, je Hudež pograbil za radikalni komunistični argument, vzel je steklenico v roke in ž njo udaril Šulca po glavi. Hudeža, vinočekrvnega, so spravili v zapor. Na policiji pa je svečano zatrjeval: »Nisem komunist! — Jaz, Anton Hudež, sem pristaš Slovenske ljudske stranke!«

— **Mestno drsališče pod Tivolijem** se odpre drsalcem, čim bo debelina ledene sokrje znašala 12 cm.

— **Dolarska princesa obsojena.** Radi poskušenega tihotapstva v znesku 25.000 dolarjev je bila znana ljubljanska gospodična obsojena na 6 mesecev zapora. Bila je rafinirano izvežbana in drzna tihotapka tujih valut.

— **Najden utopljenec.** Iz Gruberjevega prekopa na Kodeljevem so včeraj popoldne izvlekli pred tremi tedni pogrešanega 74letnega vdovca Ivana Glavana, mestnega delavca. Domnevajo, da je Glavan iz obupa skočil v vodo.

Sokolstvo.

— **Jesenški Sokol je priredil za članstvo in naraščaj dne 5. t. m. običajni Miklavžev večer. Zelo nam je ugajal letošnji Miklavž, posebno s krasnim nagovorom. To ni bil Miklavž, kakršnih smo bili vajeni včasih, to je bil jugoslovenski svečenik, narodni buditelj, učenik ljubezni do svobodne domovine. Poleg drugih navadnih daril je Miklavž bogato obdaril ves sokolski naraščaj. Naj bo na tem mestu izrečena najsrčnejša zahvala vsem darovalcem bodisi v blagu ali v denarju, ki so pripomogli k radosti naših malčkov. Med mnogobrojnim občinstvom smo videli tudi naše srbske častnike, katerim je prireditev očividno ugajala. Na svidenje torej prihodnjič. Običajni Silvestrov večer z zelo bogatim vzporedom priredi naš Sokol, na kar že danes opozarjamo.**

Dopisi.

— **Glasovi z Jesenic.** — Sestanek JDS. V nedeljo se je vršil dobro obiskani shod zaupnikov Demokratske stranke v prostorih g. Humra, na katerem so bili zastopani vsi sloji. V lepem nad dve uri trajajočem govoru nam je g. Majcen iz Ljubljane očrtal in pojasnil zunanji in notranji položaj naše države in težkoče, s katerimi se imamo boriti. Po govoru g. Majcena so posegli v debato tudi domači govorniki ter posebno izrazili ogorčenje nad hinavskimi in demagoškimi mahinacijami naših separatistov, osobito klerikalcev. Sploh je bil shod zelo živahen, želeti je le, da bi se taki sestanki vršili večkrat. Dobro uspeli sestanek je zaključil predsednik krajevne organizacije g. dr. Kogoj, s pozivom na zborovalce, da s krepkim delom in agitacijo pog'obimo demokratsko idejo na Jesenicah in v okolici.

— **Iz Prevalj.** G. finančni komisar I. Četrnik je naklonil občini Prevalje K 100 kot Miklavžev dar za revno deco. Hvala! Županstvo Prevalje.

Društvene vesti.

— **Društvo stanovanjskih najemnikov za Slovenijo** s sedežem v Ljubljani opozarja, da se vrši prihodna javna odborova seja v sredo, dne 14. decembra t. l. ob 20. v mali dvorani Mestnega doma. Društvena pisarna daje članom dnevno od 18. do 20. informacije Sv. Petra cesta št. 12 pritličnо desno.

— **Klub esperantistov v Ljubljani** je začel v soboto, dne 10. t. m. ob 20. v prostorih državne dvorazredne trgovske šole (Kongresni trg 3) s poučevanjem esperantskega jezika. Pismene informacije daje g. Jerko Jurinac, Ljubljana, Frančiškanska ulica 6.

Kultura.

REPERTOIR NARODNEGA GLEDALIŠČA V LJUBLJANI.

Drama:

Nedelja, 11. dec.: Zvečer ob 8. Pohujšanje v dolini šentflorijanski. Izv.
Ponedeljek, 12. dec.: Borba. A.
Torek, 13. dec.: Zaprto.
Sreda, 14. dec.: Pampeliška. C.
Četrtek, 15. dec.: Roza Berndova. Izv.
Petek, 16. dec.: Pampeliška. A.

Opera:

Ponedeljek, 12. dec.: Zaprto.
Torek, 13. dec.: Carmen. B.
Sreda, 14. dec.: Boris Godunov. E.
Četrtek, 15. dec.: Zaprto.
Petek, 16. dec.: Werther. D.

— **Cankarjev večer, ki ga je priredil Šentjakobski gledališki oder** snoči, je bil dostojna proslava našega velikega literata. Na okusno z zelenjem in Cankarjevim kipom okrašenem odru je prvi govoril g. Rudolf Binter o življenju in delovanju Cankarjevem ter njegovem pomenu za slovensko literaturo. Govor je bil stvaren in jedrnat, naravnost vreden natisa. Gdčna Zora Martelančeva je jako dobro deklamirala, zlasti se je odlikovala v točki iz cikla »Dunajski večeri«. Recitatorji gg. Markič, Gnidovec in Cesar so se vtopili v pojmovanje Cankarjeve duše, zlasti je bila na višku recitacija iz »Bele Krajine«. Prav srečna misel se je zasnovala g. Slavku Ravnikarju, da je podal v alegoriji najizrazitejše tipe iz Cankarjevih del. Dvorana je bila nabito polna, med obiskovalci smo opazili več odličnih osebnosti. Šentjakobski okraj se je tudi to pot izkazal, kako visoko ceni velikega pisatelja Cankarja. Pokazal je, da pojmuje svojo vzvišeno nalogo, katero si je začrtal ob porodu svojega odra. Upamo, da bo odslej Cankar našel med našim občinstvom še več razumevanja kot doslej. Želimo, da bi šentjakobski dramatični odsek priredil več takih večerov, na dosedanjih njegovih prireditvah pa mu častitamo!

— **Iz gledališke pisarne.** Ker je obolela ga. Thierryjeva, odpade v torek dne 13. t. m. predstava opere »Carmen« in se bo namesto nje plesal balet »Labodje jezero« za red B.

— **Hrvatsko pevsko društvo »Kolo« iz Zagreba** priredi v nedeljo dne 18. decembra ob 8. zvečer v unionski dvorani koncert. Koncertni spored, ki obsega glasbena dela, tako iz domače, kakor iz druge slovenske literature, izvaja moški in mešan zbor, 71 pevk in pevcev. Vstopnice za ta koncert se bodo prodajale od četrtka 15. t. m. dalje v pisarni Glasbene Matice v Gosposki ulici. Sedeži 20, 15, 12, 10, 8, 6 in 5 dinarjev. Natančnejši spored prinesemo te dni, občinstvo pa že danes opozarjamo na to koncertno prireditev najstarejšega pevskega društva bratskega hrvatskega naroda.

— **Čika Jova Zmaj, Pisani oblaki.** Poslovenil Al. Gradnik, Ljubljana, 1921. Založila Tiskovna zadruga. Cena vezani knjigi 7 D, po pošti 40 par. več. Pred letom dni je slovenska deca prvič spoznala nežne pesmi srbskega pesnika Jovana Zmaja, ki so izšle v slovenskem prevodu v zbirki »Kalamandarija«. Poleg Župančičevega »Cicibana« je malokatera zbirka našla toliko odobravanja. Sedaj je izšla nova zbirka, ki bo slovenski mladini enako dobrodošla, zlasti sedaj za Božič. — Knjiga se naroča pri Tiskovni zadrugi, Ljubljana, Prešernova ulica 54, nasproti glavne pošte.

— **Švedska antologija francoskih pesnikov.** Švedski minister in poslanik v Parizu, grof Ehrensvoerd, je izdal v prevodu v verzih antologijo francoskih pesnikov A. Chénierja do Verlaina, delo, ki ga kritika zelo pohvalno omenja. To je pa samo začetek. Pesnik-diplomat pripravlja vrsto prevodov od začetka francoske poezije od F. Villona in Karla Orleanskega, da pokaže švedskemu občinstvu njen razvoj.

Raznoterosti.

* **Caesar in Karel Habsburški.** Caesar je dejal: Prišel, videl in zmagal! — Karel pa: Priletel, naletel in odletel!

* **Ljudožrci.** Domačini na otoku Haiti so do smrti trpinčili ameriškega prostaka Lawreneca in pojedli njegovo trupio. Pojedli so tudi truplo poročnika Mutha, ki je bil ubit v boju med ameriškimi četami in domačini.

* **Hitra sodba.** Farmer Louis Phylaire v Owosso je ustrelil svojega soseda Sheparda radi medsebojnega kepanja njunih otrok. Petindvajset minut po umoru je bil Phyllaire aretiran ter je pri zaslišanju odklonil porotno obravnavo in se proglasil za krivega. Sodnik ga je nato obsodil pravnoveljavno v dosmrtno ječo, kamor so ga takoj odvedli.

* **Električni stolčki za pse in mačke.** V Londonu so pričeli pobijati pse in mačke z električnimi stolčki kakor Američani svoje zločince. Ang'eži menijo, da je ta način usmrtitve bolj človeški, ker žival ne trpi toliko, kakor pri navadnem načinu usmrtitve s plinom.

* **Čudna novinarska nagrada.** Perzijska vlada nagraduje na poseben način novinarje. Kdor se ne protivi njenim naredbam, dobi nagrado v »suhem zlatu«, kdor pa se jim protivi, temu pa ne gre dobro. Tako je bil kaznovan urednik komunističnega lista »Zvezda Perzije« s 600 udarci, ki jih je moral držati v treh »obrokih«.

* **Maršal Foch,** zmagalec nemške zapadne armade in vrhovni poveljnik vseh zaveznških čet v zadnjih dveh letih svetovne vojne, potuje po Severni Ameriki. Vseučilišče v Princetonu mu je podelilo naslov doktorja prava in ga sprejelo v slavnostni seji.

— — —

Najnovejša poročila.

JUGOSLOVENSKO - ITALIJANSKA TRGOVSKA POGAJANJA.

— Rim, 11. dec. Za nekaj dni odpotuje v Beograd italijanska delegacija pod predsedstvom kom. Luciollija, da nadaljuje z jugoslovensko vlado pogajanja v trgovskih vprašanjih, ki še niso rešena oziroma ki še niso mogla priti v razpravljanje.

»LJUBLJANSKI INCIDENT« V ITALIJANSKEM PARLAMENTU.

— Rim, 11. dec. V včerajšnji seji je odgovoril podtajnik Valvassori - Peroni na interpelacijo fašista Giunte glede »ljubljanskega incidenta«, da je dne 4. decembra zvečer na jugoslovenski meji jugoslovenska oblast ustavila nekega zdravnika-stotnika, ki je potoval v vlaku v Italijo, in ga pridržala z njegovo soprogo vred. Ta zdravnik je imel incident z nekim funkcijonarjem. Drugi dan je bil zdravnik izpuščen, plačati pa je moral globo. Italijanska vojaška oblast je otvorila preiskavo. Zagotavlja, da vlada nikdar ne opušča svojega varstva nad Italijani v inozemstvu. Stori vse potrebno, kakor hitro se slučaj razjasni. Vlada poskrbi tudi za boljše poslovanje s potnimi listinami. Giunta je rekel na to, da je ljubljanski incident eden izmed mnogih dejstev, ki kažejo sovražnost Jugoslavije do Italije, odkar je bila zaključena rapallska pogodba. Zahteva, da bo vlada znala poskrbeti spoštovanje rapallske pogodbe in dobrega imena ter prestiža Italije.

AVSTRIJSKE PRITOŽBE PROTI PLEBISCITNIM MAHINACIJAM V ŠOPRONJU.

— Dunaj, 12. decembra. (Izv.) Med avstrofilskim prebivalstvom v Šopronju vlada velika konsternacija zaradi plebiscita, ki je določen na 14. do 16. t. m. Dunajska poročila pravijo, da Madžari falsificirajo dokumente, da je došlo v plebiscitno ozemlje nad 1000 tujih oseb, ki so preskrbljene z listinami za plebiscit. Dunajski listi naglašajo, da se je že ugotovilo 10 odstotkov ponarejenih dokumentov. Dunajska vlada namerava pri plebiscitni komisiji intervenirati v tem smislu, da se plebiscit odgodi in odstranijo vse malverzacije. Za slučaj, da plebiscitna komisija ne ugodi tej zahtevi avstrijske vlade, bo izvajal predsednik dr. Hainisch konsekvence in ne podpiše benečanskega sporazuma. Za vsak slučaj je Avstriji naklonjenim prebivalcem v Šopronju izdana parola, da se plebiscita ne udeleže, če Madžari nadaljujejo z nasilji.

— d **Budimpešta,** 11. decembra. Iz Šopronja poročajo: Generalska komisija je za dobo ljudskega glasovanja odredila za vso glasovalno ozemlje mejno zaporo, ki se prične v ponedeljek opoldne. Zaradi tega morejo pripotovati iz avstrijske in tudi z madžarske strani samo oni, ki imajo legitimacijo za glasovanje in pa oni, ki imajo dovoljenje predsednika generalske komisije.

SPORAZUM ZA TIHI OCEAN PODPISAN.

— **Washington,** 10. dec. Sporazum za Tihi ocean je bil danes podpisan. Sankcijonirana je integriteta teritorija na otokih v Tihem oceanu. Vsaka signatarna država je obvezana, da ne napade na tem morju teritorija druge signatarne države in da popraša poprej druge velesile v slučaju, da bi bili njeni vitalni interesi ogroženi. V slučaju nesporazuma med zaveznicami se imajo ena ali druga obrniti za nasvet do ostale zaveznice. Ukinjena je končno angleško-japonska zveza.

Borze.

— **Zagreb,** 12. decembra. (Izv.) Zaključni tečaji. Devize: Curih —.—, 51.50, Pariz —.—, 20.50, London —.—, 1100.—, Berlin 143.—, 145.—, Dunaj 4.15, 4.30, Praga 305.—, 309.50, Italija 11.625, 11.65. Valuta: dolar —.—, 255.—.

— **Beograd,** 12. dec. (Izv.) Valuta: dolar 66.—, marka 36.—, leji 53.50, levi 44.—, napoleondori 240.—. Devize: London 275.—, Pariz 518.—, Ženeva 1300.—, Praga 77.75, Dunaj 1.05, Berlin 36.—, Milan 290.—, Budipešta 3.90.

Poizvedbe.

— **Izgubilo** se je v soboto opoldne na potu od Narodne tiskarne po Bleiweisovi cesti do Erjavčeve ceste žensko ročno delo (platno z započetim vezenim vzorcem in knjiga »Narodne vezenine«). Pošteni najditelj naj odda v stavnici Narodne tiskarne.

— **Invalid Peter Maurin** naprosim dotično osebo, ki je našla dne 11. t. m. črno denarnico, v kateri je bilo 2450 kron, da jo naj iz usmiljenja vrne 100% invalidu, ker ni bil denar njegov, in jo odda na policijo.

Kaj je Elsafluid — to se zna! Lekarnar Feller — Stubica.

Glavni urednik:
Rasto Pustoslemšek.

Odgovorni urednik:
Ivan Podržaj.

Dobre gosli

se prodaje. Vpraša se: Florijanska ulica 6. 89 6

Petrolejske vrče 8908

kupimo v vsaki množini. Plačamo zaboj z dvema vrčema po 80 K, restavno poljubna postaja v Sloveniji. **Hrovat & Komp.,** Ljubljana, Vegova ulica 6

Blagajna

št. 2 — izdelek Wiener Kassen-Verein, popolnoma nova, se ceno proda. **Hrovat & Komp.,** Ljubljana, Vegova ulica štev. 6, I. 8907

Soba

z električno razsvetljavo **se odda** dvema akademičarjema. Naslov pove uprava Slov. Naroda. 8917

Dva akademika

se sprejmeta na stanovanje in zajuterk takoj k boljši rodbini. Naslov pove uprava Slov. Naroda. 8912

Žgalec in stavec opeke

veščaka se **iščeta** za opekarno s krožno pečjo. Ponudbe na poštni predal 44. Ljubljana. 8905

†

Potrti globoke žalosti naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem, da je naša iskreno ljubljena soproga, predobra mamica, I. t. d., gospa

Marija Šturm roj. Možek

danes ob 3. pop. po kratki in mučni bolezni izdihnila svojo blago dušo.

Pogreb drage pokojnice bo v torek ob ½5 pop. iz hiše žalosti Glinee 36 na pokopališče na Viču.

Počivaj v miru draga mamica!

Vič - Glinee, dne 11. decembra 1921.

Ferdo Šturm, soprog; — **Rado,** sin; — **Mici in Mimi,** hčeri

Mestni pogrebni zavod v Ljubljani.

†

Naš preljubi dobri soprog, oče in stari oče, gospod

Oskar Szillich

višji revident juž. žel. v pok.

je dne 11. tm. ob ½3. pop. po kratki in mučni bolezni Bogu vdano preminul.

Pogreb blagega rajnika bo v torek dne 13. tm. ob 4. pop. iz hiše žalosti, Škofja ul. št. 17 na pokopališče k Sv. Križu.

V Ljubljani, dne 11. decembra 1921.

Žalujoči ostali.

Zahvala.

Za mnogoštevilne dokaze iskrenega sočutja, ki so nam došla povodom smrti nepozabnega dragega očeta, se tem potom vsem prav prisrčno zahvaljujemo.

Posebno se zahvaljujemo častniškemu in podčastniškemu zboru V. žandarm. brigade na čelu jim komandant g. polkovnik Dragić ter vsem prijateljem in znancem pokojnikovim, ki so ga tako mnogobrojnn spremili na njegovi zadnji poti.

Ljubljana, dne 10. decembra 1921.

Rodbina Čižman.

Elektroštevec

se takoj proda. Ponudbe pod „Elektro 1500“ na upravništvo Slov. Naroda. 8925

Jugoslov. plebiscit. znamke

se prodajo. Ponudbe pod „Plebiscit 8.2 “ na upravo Slov. Naroda. 8926

Službo išče

mlad, zdrav, pošten fant pri lesnem trgovcu. Naslov pove upravništvo Slov. Naroda. 8927

Hišna oprava

iz trdega lesa, dobro ohranjena se po nizki ceni proda. Naslov: **Novi Vodmat št. 188 na griču v Ljubljani.** 89 1

Kompl. spalnica in kuhinja

emajlirana banja in pripadajoča kopalna peč, različno pohištvo za restavracijo in materijal za zidanje, **je na prodaj. Trittwein,** Boh. Bistrica, vila Bog - mila. 8914

Prodam nov dolg

nag kožuh

Sp. Šiška 88. 8910

Kdor bi posodil revnemu visokošolcu, ki zvršava svoje študije, proti mesečnemu odplačilu z visokimi obrestmi in poroštvu 15.000 K, naj se blagovoli namenom o renti pod „Posojilo“ na anončno družbo Aloma Comp. z o. z. Ljubljana, Kongresni trg štev. 3. 8902

Kompanjona

z najmanj **100.000 K** kapitala išče večje čevljarsko podjetje. Ponudbe na oglasni zavod I. Sušnik, Maribor, Slov. ulica 15. 8918

Bivši

samostojni trgovec

v kolonijalni stroki, in gospodar, star 38 let, poznavajoč dobro vodstvo ekonomije, z znanjem slovenščine, nemščine perfektno v govoru, tudi italijanščine, **išče** primerne službe tudi na deželi. Ponudbe do novega leta pod „Zanesljiv 8904“, poštno ležeče Jesenice.

Obvestilo.

Lepa božična darila.

Vljudno se priporoča bogata izbira zlatnine, srebrnine, namizne oprave itd. Cene nizke, brez carine, kakor od prednika prevzeto V isti hiši na dvorišču (po domače pri Fridrihu) se točijo pristna stara, nova ljutomerska in dolenjska vina. **Čez ulico 2 K ceneje.** Dobe se vedno mrzla jedila. Tujcem, ki se mude v Ljubljani se nudi zares izborna kapljica. Društvom je vedno posebna soba na razpolago. Prevzeto od ljubljanskega sejma fino vino v steklenicah še na razpolago. Vabi k obilnemu obisku tvrdka

Jos. Šelovin — Čuden

Mestni trg št. 13, Ljubljana.

Inserirajte v Slov. Narodu.

Profesorica Glasbene Matice

noli privatno poučevati **klavir.** Začetnike in mlajše učence poučuje po najnovejši metodi. Ponudbe pod šifro „123-*623“ na upravo Slov. Naroda. 88*3

Išče se pouk

v srbohrvaščini in psihologiji. Reflektira se le na dobre moči. Ponudbe pod „Konverzacija 8872“ na upravo Slov. Naroda. 8872

Traži se

1 gater. Ponudu sa cenom poslati na adresu: **V. Lubojević.** Bijeljina.

Iščem elegantno

meblovano sobo.

Plačam od K 1.000 naprej. Samo pismene in ne ustmene ponudbe pod „V. V.“ soba št. 43 hotel „Union“, Ljubljana. 8813

Gostilno v najem

vzamem v Ljubljani ali v kakem drugem prometnem kraju. Ponudbe pod „Dobro idoča 8817“ na upravo Sloven Naroda. 881

Iščem službe

poslovodje, skladiščnika ali oskrbnika. Imam daljšo trgovsko prakso. Ponudbe pod „Agilen 8816“ na upravo Slov. Naroda. 881

Službo

išče uradnik z večletno bančno prakso. Ponudbe pod „Praksa 9838“ na upravo Sl. Nar. 8838

Božične in novoletne razglednice

na debelo in drobno pri

L. Pevalek, **Ljubljana, Židovska ul.**

Hotel 30 sob

restavracija in kavarna, lepo pohištvo, vinska trgovina itd. **se proda.** Naslov **Karol Breznik, realitetna pisarna, Celje.** 8932

Šivilja za kostume,

plašče, itd. ter perilo se priporoča cenjenim damam. Izvršuje se kar najbolj točno. **Novi Udmat, Društvena ul. 64.** 8848

Proda se mlin

s 4 tečaji. Naslov pove upravništvo Slov. Naslov. 8924

Volne oprane

orehov domačih, hrastovih desk 30, 34, 40, 60 mm, suhe se **takoj proda večja množina.** Naslov pove uprava Slov. Naroda. 8919

Irske

trajno gorljive peči

ma v zalogi po znižanih cenah **D. Zajec,** trgovina železnine, Sv. Florijana ulica 23. 8922

Kdo da kredita

200 000 K proti 15% obrestovanju v svrho razširjenja obstoječega podjetja. Ponudbe pod „Misi 8915“ na upravo Slov. Nar. 8915

2 lokomotivna kotla (torpedo)

izdelana leta 1903 proizvod Franz Schichau Elbing, kurilni razmer vsak 151 m² 10 Atm. concess. napon. **proda Kurka & Wildi, Polzela pri Celju.** 8930

Moderno stanovanje

obstoječe iz 4 sob in pritiklin v sredini mesta, **se zamenja** z modernim stanovanjem, obstoječim iz dveh ozir. treh sob in pritiklin. Ponudbe pod „Pritiklina 8931“ na upravo Slov. Naroda. 8931

Trgovski pomočnik 8923

se sprejme takoj ali pozneje v špecer. trgovino na debelo in deželnimi pridelki. Prednost imajo tisti, kateri se spoznajo vsaj deloma v lesni trgovini, a ni pogoj. Pismene ponudbe pod „Marljiv 156“, poštno ležeče Ljubljana.

Okraski in svečke za božično drevo

na debelo in drobno pri

L. Pevalek, **Ljubljana, Židovska ul.**

Kupi se

stavbena parcela na periferiji Ljubljane. Ponudbe pod „Parcela 886 “ na upravo Slov. Naroda 8866

Naprodaj 8821

pristna, breja simodolska krava pri **Ivan Tomšič** na Vrhniki.

Črnega vina vršačkega

okoli 26 vagonov **se proda** po zelo zmerni ceni. Najmanj 1 vagon. Za vzorec in ceno se obrnite na **A. Krstić, Beograd, Dočanska ul. 13.** 8877

Iščem posojilo.

Za jako dobro podjetje potrebujem 150.000—200.000 K posojila proti dobrim obrestim in popolni varnosti. Kdo bi mi jih posodil? Ponudbe pod „Dobre obresti 8849“ na upravo Sl. Naroda. 8849

Sprejmem v službo

2 pridna pomočnika katerekoli obrti, da jih izučim v papirni stroki. Reflektiram le na urne, inteligentne in v svoji stroki izučene delavce. Kartonažna tovarna **Benač,** Ljubljana, Čopova cesta 15. 8822

Šofer-mehaniker

automonter, sa dobrim svjedočbama, usavršen u svim mehaničkim poslovima, **traži mesto** odmah. Je vženjen. Ponude molim pod „Stalen 8715“ na upravo Slov. Naroda. 8715

Posojila iščo.

Gospod, znan en in pošten, išče za dobo 10 mesecev 20.000 K posojila z obrestmi. Ponudbe z navedbo pod „Poštenost 8870“ na upravo Slov. Naroda. 8870

Kupim gostilno

z nekaj zemljiščem. Event. vzamem v najem na prometnem kraju. Ponudbe pod „Promet 8807“ na upravo Sloven. Naroda. 8807

Učenec

s primerno predizobrazbo, zdrav in krepak, iz poštene hiše, **se sprejme s 15. januarjem.** — **Alfonz Oblak,** špec. trg. Novo mesto. 8824

Špedicijska firma

Ludovik Ševar,

r. d. na Rakeku izvršuje točno in najhitreje vse v to stroko spadajoče posle, tudi **ocarinjenje.** 2535

Pes doberman

6 mesecev star, **se ceno proda.** Poizve se v trgovini I. Zorman, Sp. Šiška.

Pozor!

Proda se več kompl. spalnic s trdega lesa ter kompl. kuhinjskih oprav po jako nizki ceni radi preselitve lokala. **Ivan Andlovic, mizarstvo. Gosposvetska cesta 13, pritličje, vrata 33.** 8842

Veliko izbiro božičnih in novoletnih razglednic

priporoča tvrdka

Iv. Bonač, Ljubljana.

Amerikanci, pozor!

Lepa velika enonadstropna hiša z lepim lokalom za vsako obrt, posebno ključavničarsko, 7 sob, 3 kuhinje in velikim vrtom ob cesti se proda za 1,500.000 K. Krasna lega v prometnem trgu na Štajerskem. Resni kupci naj se obrnejo pismeno na pojasnila pod „R. Kurent 8913“ na upravništvo Slov. Naroda. 8913

Kupim več vagonov bukovih desk

surovih in neožaganih, zdravo in belo blago, negrčasto in brez rdečega prekuhanega srca v dolgosti 2.20 m in 4.40 m ter debelosti 20 mm širokost od 15 cm naprej

33—40 „ „ „ 18 „ „ medija 28 cm

50 „ „ „ 25 „ „

Cenj. ponudbe z najnižjo ceno, plač. pogoji in dobavnim rokom frko. vag. Boh. Bistrica-transit na upravo lista pod: „Bukovina“.

Zimskih moških kaputa, nistera modernih

u više boja br. 44, 46, 48, 50 i 52

1 komad dinara: 300.

Na više znatno jeftinije šaljem poštom sa poštarinom po dinara: **310 komad.** Kolonijalna radnja

Djordja Gavrilovića,

Beograd, Kralja Petra 62. Telefon 143.

Sposoben in uren stavbeni mizar

kateri lahko samostojno prevzame in vodi akordna dela **se išče.** Ponudbe pod „Stalna namestitev“ na anončno družbo ALOMA COMPANY, Ljubljana, Kongresni trg 3. 8921

10 vagonov hrastovega lesa

sortiranega po debelosti od 50 do 100 mm, 7 let starega, suhega, od 2·50 do 4 m dolžine, **se proda** radi pomanjkanja prostora. **Parna žaga Tovarne vozov P. Keršič d. d., Ljubljana.**

U toku idućega meseca izaćiće iz štampe

ZAKON O TAKSAMA

objašnjen njegovim pravilnicima i protumačen službenim odlukoma i objašnjenjima, od

B. Robičeka,

načelnika generalne direkcije posrednih poreza. II. dec.

Ovo je izdanje jedno od najtačnijih i obuhvatnih i sve propise o taksama i pristojbama, iz zakona o državnoj trošarini, taksama i pristojbama, sa svima izmenama i dopunama, koje je učinio zakonodavni odbor narodne skupštine. Tako isto u ovo izdanje unete su ne samo ove izmene i dopune pravilnika no i sve najnovija objašnjenja za celu kraljevinu.

Cena je ovome izdanju 30 — Dinara.

Pretplatu treba slati **GRAFIČKOM PREDUZEĆU „PROSVETA“ Beograd, Cara Uroša br. 8.** 8 3

Kreditni zavod za trgovino in industrijo,

LJUBLJANA, Prešernova ulica štev. 5, v lastnem poslopju.

Brzojavni naslov: Kredit Ljubljana. Telefon štev. 40 in 457.

Obrestovanje vlog, nakup in prodaja vsakovrstnih vrednostnih papirjev, deviz in valut, borzna naročila, predujmi in krediti vsake vrste, eskompt in inkaso menic in kuponov, nakazila v tu- in inozemstvo, safe-deposits itd.

Mestni pogrebni zavod.

†

Potrti globoke žalosti naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem, da je naš srčnoljubljeni, dobri soprog, oče, sin, brat in svak, gospod

Franc Anžič

posestnik, gostilničar in mesar

v nedeljo dne 11. decembra 1921, po dolgi, mučni bolezni, previden s tolažili sv. vere mirno v Gospodu zaspal.

Pogreb nepozabnega pokojnika bo **v torek, dne 13. decembra 1921 ob pol 3. popoldne iz hiše žalosti Karlovska cesta 19 na pokopališče k Sv. Križu.**

Bodi mu blag spomin!

V LJUBLJANI, dne 12. decembra 1921.

Frančiška Anžič, soproga. **Franc Anžič,** sin. **Ana Anžič,** mati. **Albin Anžič, Anton Anžič,** brata. **Ivanka Schrey, Fani Bozlaj - Čotnovar, Anica dr. Smoletova, Mici Anžič,** sestre. **Vsi ostali sorodniki.**

Lastnina in tisk »Narodne tiskarne«.

Za inseratni del odgovoren Valentin Kopitar.